

מראי מקומות - יבמות

מת.

וקודם הטבילה שהיא מקודשת, הגם דס"ל להרמב"ם דצריך טבילה מדאורייתא. והביאור הוא, דמה דאינה בת קידושין הוא רק משום ששפחה היא, ולא משום דיש חסרון בהגרות שלה, דמצד דיני גרות, ישראלית היא כלפי קידושין. וא"כ, כיון שנשתחררה, מיד בת קידושין היא [וע' בגליונות חזו"א שהק', דא"כ למה צריך להטביל היפת תואר כדי להיות מותרת לו, הרי מיד בהשחרור בת קדושין היא]. וא"כ, מיד בגרותו הוא בעצם ישראל גמור, אלא דיש דין בגופו שצריך להשלים גרותו להתחייב בכל שאר מצוות שעכשיו נתחייב בהם [והק' החזו"א, דאם זהו כל צורך הטבילה, א"כ למה לה לשפחה טבילה כלל, הרי כבר היא מחויבת במצוות כאשה].

וא"כ, שפיר אמרי' דאי"צ דעתו וקבלתו בטבילה זו, דדין טבילה הוא רק להשלים גרותו, אבל באמת ישראל גמור הוא, ויש עליו חיוב לטבול כדי להתחייב בשאר המצוות, אבל אין הפשט דע"י הטבילה נעשה לישראל גמור, דכבר הוא ישראל גמור משעת השחרור [אולם העיר דמהרמב"ם עצמו משמע דמה דאינו צריך קבלה עכשיו הוא משום דסמכינן על הקבלה שהיתה מקודם, בשעה שטבל לעבדות, וא"כ משמע דבאמת שפיר צריך קבלה גם בשעת טבילה לשחרור, רק כיון דכבר הודיעוהו, הוי כאילו הוא קיבל עכשיו בשעת טבילת עבדות, וביאר דזהו רק משום דזהו א' מדיני גרות, דצריך להיות בקבלה, וטבילה זו, שהיא מקצת גרות, ג"כ צריכה לכל הדינים, דהיינו שיהי' קבלה עמה, אבל אין הפשט דצריך דעתו כמו גרות בעלמא, אלא כיון דיש לנו קבלה מקודם, סגי בזה לדין זה של קבלה הנצרך למעשה השלמת גרות זה, שיש עליו חיוב לקבל המצוות על כרחו כחלק של גירות שלו עכשיו].

א. מ"ט דרשב"א, דכתי' כל עבד איש וכו'

כ' המהרש"א דהרא"ש כ' דמשמע דדעת רש"י בסוגיין דבטבילה לשם עבדות כ"ע מודו שמהני בע"כ, והמח' היא לענין טבילת שחרור. והק' המהרש"א, הא האי קרא דהגמ' הביאה לראי' לדברי רשב"א מיירי בטבילה לשם עבדות, ומה ראי' מזה לטבילה לשם שחרור. וכ' הערוך לנו שיש ליישב קו' המהרש"א ע"פ מש"כ הרמב"ן דכוותי' דבן איש קא ממעטינן, דהיינו גירות גמורה, וא"כ כי אמרי' דאתה מל עבד איש בע"כ, היינו ג"כ מילה וטבילה לשם שחרור.

ב. אלא לאו רבנן

פי' הריטב"א, ומעתה לא איפליגו רבנן ורשב"א בדרשא דקרא דעבד איש כלל, דכ"ע מודו דבעבד יכול להטבילו בע"כ. ומיהו אליבא דשמואל צ"ל דפליגי, ורשב"א ס"ל דקרא משמע שייכול לכופו ולשחררו לאלתה, ורבנן מוקמינן לקרא כדשמואל, וחולקים אף בעבד, דאל"כ, שמואל דאמר כמאן.

ג. וש"מ... אבל לוקח מישראל אין צריך

לקבל וכו', כי תניא ההיא לענין טבילה

כ' בחי' הגר"ח על הרמב"ם (איסורי ביאה יג, יב, ד"ה ויסוד) דמשמע דלמסקנת הגמ' עבד משוחרר צריך טבילה ואי"צ קבלה. והק', איך שייך זה, הא לכאור' גירות זה ככל גירות בתורה, וא"כ איך שייך שלא יהי' צריך קבלה, ככל גירות [וע' מש"כ לעיל (דף מ"ז) מהאבע"ז]. וכ' לבאר ע"פ היסוד שכ' שם, דכיון דנשתחרר העבד, כל דינים הבאים עליו מחמת העבדות פקעי, ואפי' דיני איסור. ולמשל, הא דעבד אינו בר קידושין, דייק הגר"ח מדברי הרמב"ם דמי שקידש שפחה לאחר השחרור שלה